

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2018 m. liepos 4 d.¹

Byla C-308/17

**Graikijos Respublika
prieš
Leo Kuhn**

(*Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – Jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose – Taikymo sritis – 1 straipsnio 1 dalis – Sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“ – Valstybės narės išleistos obligacijos – Dalyvavimas restruktūrizuojant valstybės skolą – Vienašalis skolinimosi sąlygų pakeitimas atgaline data – Bendrų veiksmų sąlygos – Privačių skolininkų obligacijų turėtojų kaip fizinių asmenų ieškinys valstybei – Valstybės atsakomybė už *acta jure imperii* – Specialioji jurisdikcija – 7 straipsnio 1 punkto a papunktis – Jurisdikcija bylose, kylančiose iš sutarčių – Sąvoka „bylos, kylančios iš sutarčių“ – Sąvoka „laisvai priimta vieno asmens teisinė prievolė kito asmens atžvilgiu“ – Sąvoka „atitinkamos prievolės įvykdymo vieta“ – Valstybės skolinio įsipareigojimo pasirašymo sąlygos – Skolos perdavimas paeiliui – „Pagrindinės prievolės“ faktinė įvykdymo vieta – Palūkanų mokėjimas“

I. Įžanga

1. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo² 7 straipsnio 1 punkto a papunkčio išaiškinimu.
2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Graikijos Respublikos ir Leo Kuhn ginčą dėl prašymo įpareigoti įvykdyti skolinimosi sąlygas, susijusias su šios valstybės narės išleistomis ir minėtam asmeniui priklausiusiomis obligacijomis, arba atlyginti dėl šių sąlygų neįvykdymo patirtą žalą.
3. Siekiant išsamiai įvertinti šio prašymo prasmę ir apimtį, reikėtų plačiau apibūdinti jo aplinkybes.
4. Pirma, ši procedūra, susijusi su Graikijos valstybės skolos restruktūrizavimu, pradėtu 2012 m. kovo mėn. dalyvaujant privačiajam sektoriui³, nėra vienintelė.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 OL L 351, 2012, p. 1.

3 *Private sector involvement* (PSI). Dėl tam tikrų paskesnių procedūrų Vokietijoje žr. S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Sage Publishing, Niujorkas, 2017, 24 t., Nr. 3, p. 399–423, visų pirma p. 408–413.

5. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateiktų klausimų, susijusių su jurisdikcija, svarba susijusi ne vien su jų techniniais aspektais, kurie tradiciškai laikomi sudėtingais, atsižvelgiant į tai, kokia nuostata aiškinama. Ji iš esmės susijusi su valstybės skolinimosi būdų pokyčiais, taip pat ekonominėmis ir politinėmis aplinkybėmis, dėl kurių valstybės skolos teisminis vertinimas laikomas labai jautria tema.

6. Iš tiesų, kai rinkoje priimamas sprendimas dėl finansavimo išleidžiant obligacijas⁴, valstybės skola tampa sudėtingiau valdyti, nes sutartiniai mechanizmai nebūna pritaikyti prie skirtingų kreditorių, kurie gali būti viešieji, privatieji, instituciniai arba fiziniai asmenys, visų pirma jeigu jie tarpusavyje nekoordinuoja savo veiksmų.

7. Be to, jeigu ištikus valstybės skolos krizei nėra valstybių nemokumo bendro ir organizuoto vertinimo procedūros, restruktūrizavimo procedūros likimą tenka spręsti teismui⁵.

8. Taigi sudėtingų teisinių problemų, kylančių dėl atsiradusių procedūrų įvairovės ir tarptautinimo negalima atsieti nuo ekonominių aplinkybių, kuriomis jos turi būti sprendžiamos⁶.

9. Kai 2012 m. buvo restruktūrizuojama Graikijos skola, kurios suma jau įėjo į istoriją⁷, tradiciškai pasitaikančių sunkumų iškilo naujomis aplinkybėmis, nes vertybiniai popieriai buvo išleisti eurais ir dėl to kilo sisteminės krizės rizika⁸. Tai suteikė pagrindą imtis tokių finansinių ir teisinių sprendimų, kurių išimtinis pobūdis paaiškina spęstinios problemos rimtumą.

10. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas jau turėjo progą nagrinėti keblų klausimą, susijusį su šio restruktūrizavimo padariniais Graikijos obligacijų turėtojų teisėms, atsižvelgiant į teisminių dokumentų įteikimą, t. y. vėlesniu teismo ginčo etapu, dar prieš nagrinėjant bylos esmę, 2015 m. birželio 11 d. Sprendime *Fahnenbrock ir kt.* (C-226/13, C-245/13 ir C-247/13, toliau – Sprendimas *Fahnenbrock ir kt.*, EU:C:2015:383).

11. Po šio sprendimo kitus sprendimus priėmė Europos teismai, į kuriuos kreipėsi daugybė kitų Graikijos obligacijų turėtojų, siekiančių to paties tikslo – kad būtų paisoma sutartyje numatytų jų teisių ar kad jiems būtų atlyginta tariamai patirta žala.

12. Taigi 2015 m. spalio 7 d. Sprendimu *Accorinti ir kt. / ECB*⁹ Europos Sąjungos Bendrasis Teismas atmetė 2013 m. vasario 11 d. pareikštą daugiau kaip 200 Graikijos privačių vertybinių popierių turėtojų, kurių dauguma buvo italai, ieškinį, kuriuo buvo siekiama atlyginti žalą, patirtą, be kita ko, po to, kai Europos Centrinis Bankas (toliau – ECB) 2012 m. kovo 5 d. priėmė sprendimą dėl perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių, kuriuos išleido arba už kuriuos visiškai garantavo Graikijos Respublika, tinkamumo, kai Graikijos Respublika pasiūlė obligacijų mainus¹⁰, taip pat kitų ECB priemonių, susijusių su Graikijos valstybės skolos restruktūrizavimu. Vėliau 2017 m. sausio 24 d.

4 Šie pokyčiai vyko 1980-aisiais. Anksčiau skolos iš esmės būdavo bankinės.

5 Teisminiai ginčai vyksta įvairiai. Vieni obligacijų turėtojai pageidauja, kad nebūtų vertinami prasčiau už tuos, kurie nesutiko su tuo, kad jų skola būtų apkarpyta (*haircut*), ir teisme siekia, kad būtų įvykdytas skolinis įsipareigojimas, kurio valstybė nebesugeba įvykdyti. Kiti siekia pasinaudoti susiklosčiusia situacija ir spekuliatyviai investuoja.

6 Argentinos skolos pavyzdys parodė ekonomines pasekmes, kilusias po to, kai valstybei, kaip paskolos gavėjai, teko atremti investuotojų bylinėjimosi strategiją. Žinoma, ji turi savo finansinę kainą, yra įvertinta, priklauso nuo taikytinos teisės ir nulemia valstybės galėjimą ateityje iš naujo skolintis.

7 T. y. 205 mlrd. EUR skola privatiems kreditoriams, palyginti su Argentinos skola, kuri buvo 90 mlrd. JAV dolerių (USD) (apie 76,22 mlrd. EUR).

8 Šią riziką sustiprino tai, kad didelė valstybės obligacijų dalis priklausė bankams.

9 T-79/13, EU:T:2015:756.

10 OL L 77, 2012, p. 19.

Sprendime *Nausicaa Anadyomène ir Banque d'escompte / ECB*¹¹ Bendrasis Teismas atmetė 2015 m. gruodžio 21 d. komercinių bankų pateiktą prašymą atlyginti žalą, atmesdamas bet kokią ECB atsakomybę ir patvirtindamas savo ankstesnį sprendimą dėl fizinių asmenų, kuriems priklausė Graikijos skolos vertybiniai popieriai.

13. Be to, Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) išnagrinėjo 2014 m. rugsėjo ir spalio mėn. 6 320 Graikijos piliečių, kuriems kaip fiziniams asmenims priklausė Graikijos valstybės obligacijos, pateiktus pareiškimus, kurių sumos buvo nuo 10 000 iki 1 510 000 EUR ir kurie buvo susiję su jų priverstiniu dalyvavimu mažinant Graikijos valstybės skolą, išmainant jų obligacijas į kitas mažesnės vertės obligacijas. 2016 m. liepos 21 d. sprendime¹² EŽTT vienbalsiai nusprendė, kad Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) Protokolo Nr. 1 1 straipsnis¹³ ir EŽTK 14 straipsnis, aiškinamas kartu su minėto protokolo 1 straipsniu¹⁴, nebuvo pažeistas.

14. Dabar Teisingumo Teismo prašoma papildyti savo analizę, priimant sprendimą dėl taisyklių, taikytinų nustatant teismo, kuriame iškelta byla, jurisdikciją, atsižvelgiant į Sprendimą *Fahnenbrock ir kt.* ir 2015 m. sausio 28 d. Sprendimą *Kolassa* (C-375/13, toliau – Sprendimas *Kolassa*, EU:C:2015:37), kiek tai susiję su esamų teisinių santykių tarp valstybės vertybinio popieriaus emitento ir šio vertybinio popieriaus įgijėjo pobūdžiu.

15. Atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus, taip pat į šalių pastabas, Teisingumo Teismas pirmiausia turės patikrinti, ar pagrindinei bylai taikomas Reglamentas Nr. 1215/2012, kuris, kaip nurodyta jo 1 straipsnio 1 dalyje, taikytinas „civilinėse bylose“, išskyrus, be kita ko, valstybės atsakomybę už veiksmus, atliktus vykdant valstybės įgaliojimus (*acta jure imperii*). Jeigu ginčas patenka į šio reglamento taikymo sritį, reikės išsiaiškinti, ar jis gali būti laikomas ginču „bylose, kylančiose iš sutarčių“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 7 straipsnio 1 punkto a papunktį, kaip jį yra išaiškinęs Teisingumo Teismas, kuriame numatyta specialiosios jurisdikcijos taisyklė, nukrypstanti nuo bendrosios jurisdikcijos taisyklės – atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) valstybės narės teismo jurisdikcijos taisyklės. Galiausiai, jeigu taip būtų, reikės nustatyti, kur yra „atitinkamos prievolės įvykdymo vieta“, kaip tai suprantama pagal minėtą 7 straipsnį.

16. Užbaigęs savo analizę, tik subsidiariai siūlysiu, kaip atsakyti į paskutinius du klausimus, susijusius su Reglamentas Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktyje numatytos specialiosios jurisdikcijos taisyklės taikymo sąlygomis.

17. Iš tiesų pirmiausia teigsiu, kad ginčas nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

11 T-749/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:21.

12 2016 m. liepos 21 d. EŽTT sprendimas *Mamatras ir kiti prieš Graikiją*, toliau – Sprendimas *Mamatras* (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614).

13 Pasirašyta 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje, toliau – EŽTK. Pranešime spaudai Europos Žmogaus Teisių Teismo kancleris paaiškino: „Taigi Teismas nusprendė, kad pareiškėjams neteko ypatinga ir pernelyg didelė našta, atsižvelgiant, be kita ko, į valstybių šioje srityje turimą plačią diskreciją ir sumažėjusią vertybinių popierių rinkos vertę, kurią jau ir taip paveikė sumažėjęs valstybės mokumas, nes ji tikriausiai nebūtų galėjusi įvykdyti įsipareigojimų, kylančių iš ankstesnių vertybinių popierių sąlygų, nustatytų dar prieš įsigaliojant naujam įstatymui. Be to, Teismas nusprendė, kad bendrųjų veiksmų sąlygos ir valstybės skolos restruktūrizavimas yra tinkama ir būtina valstybės skolos mažinimo ir valstybės mokėjimų nutraukimo prevencijos priemonė, kad investicijoms į obligacijas taip pat būdinga rizika ir kad pareiškėjai turėjo žinoti apie grėsmes ir galimo jų vertybinių popierių nuvertėjimo riziką, atsižvelgdami į didelį Graikijos deficitą ir įsiskolinimą dar iki 2009 m. krizės.“

14 Pranešime spaudai Europos Žmogaus Teisių Teismo kancleris pridūrė: „Teismas taip pat nusprendė, kad mainų procedūra nebuvo diskriminacinė, visų pirma, dėl sunkumo nustatyti šios nepastovios rinkos obligacijų turėtojų buvimo vietą, sunkumo nustatyti tikslius jų turėtojų diferenciacijos kriterijus, rizikos, kad bus pakenkta visai operacijai, o tai turės pražūtingų padarinių ekonomikai, ir būtinybės imtis skubių veiksmų skolai restruktūrizuoti.“

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

18. Reglamento Nr. 1215/2012¹⁵ 4, 15 ir 16 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) tam tikri skirtumai tarp jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių trukdo patikimai veikti vidaus rinkai. Nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios.

<...>

(15) jurisdikcijos taisyklės turėtų būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai nustatoma pagal atsakovo nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą. Todėl turėtų visada galioti ši jurisdikcijos nuostata, išskyrus keletą aiškiai nustatytų atvejų, kai ginčo objektas arba šalių autonomija pateisina kitą siejamąjį kriterijų. Juridinio asmens buveinės vieta turi būti apibrėžta autonomiškai, siekiant didesnio bendrų taisyklių skaidrumo ir norint išvengti jurisdikcijų kolizijos.

(16) jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą. Glaudaus ryšio reikalavimas turėtų užtikrinti teisinį tikrumą ir padėti išvengti galimybės pareikšti atsakovui ieškinį valstybės narės, kurios jis negalėjo pagrįstai numatyti, teisme. Tai ypač svarbu sprendžiant ginčus, susijusius su nesutartinėmis prievolėmis, kylančiomis iš privatumo ir asmeninių teisių, įskaitant šmeižtą, pažeidimų.“

19. Šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administraciniams byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdančioms valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*).“

20. Šio reglamento 4 straipsnio, kuris yra jo II skyriaus „Jurisdikcija“ 1 skirsnyje, kuriame pateikiamos „Bendrosios nuostatos“, 1 dalyje nurodyta:

„Pagal šį reglamentą asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškiniai turi būti pareiškiamai tos valstybės narės teismuose, neatsižvelgiant į šių asmenų pilietybę.“

21. Reglamento Nr. 1215/2012 to paties II skyriaus 2 skirsnyje „Specialioji jurisdikcija“ esančio 7 straipsnio 1 punkto a papunktyje numatyta:

„Asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys kitoje valstybėje narėje gali būti pareikštas:

1) a) bylose, kylančiose iš sutarčių – atitinkamos prievolės įvykdymo vietos teismuose“¹⁶.

15 Pagal šio reglamento 66 straipsnį jis taikytinas nuo 2015 m. sausio 10 d. pradėtiems teismo procesams.

16 Šio reglamento versijoje vokiečių kalba išskiriamos dvi alternatyvos pažodžiui nurodant „prievolės įvykdymo vieta“ ir „[vieta, kurioje prievolė] turi būti įvykdyta“. Versija graikų kalba suformuluota taip: „*os pros diaforés ek symváseos, enópion tou dikastiríou tou tópon ópou ekplíróthike í ofeilei na ekplírotheí i parochí*“, t. y. „bylose, kylančiose iš sutarčių, – vietos, kurioje buvo arba turi būti įvykdyta prievolė, teisme“.

B. Graikijos teisė

22. Kaip nurodyta nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą¹⁷, Graikijos Respublika Graikijoje išleido valstybės obligacijas kaip turtines teises (jos buvo įregistruotos valstybės skolos registre); joms buvo taikoma Graikijos teisė ir jomis buvo prekiaujama Atėnų biržoje. Šios turtinės teisės buvo užregistruotos¹⁸ Graikijos centrinio banko apskaitos sistemoje, kurią sudaro šios sistemos dalyvių, gavusių centrinio banko vadovo leidimą dalyvauti šioje sistemoje, vardu tvarkomos sąskaitos¹⁹.

23. Pagal šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalį Graikijos centrinio banko einamųjų sąskaitų sistemos dalyviai gali investuotojams, kaip tretiesiems asmenims, suteikti su obligacija susijusias teises²⁰, tačiau šis teisinis sandoris sukelia pasekmių tik jame dalyvaujančioms šalims ir neturi jokio teigiamo ar neigiamo poveikio Graikijos Respublikai.

24. Įstatymo Nr. 2198/1994 6 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad obligacija perduodama užregistruojant dalyvio sąskaitoje.

25. Šio įstatymo 6 straipsnio 5–7 dalyse paaiškinama, ką reiškia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo apibūdinta „sistema“. Jose nurodyta:

„5. Dalyvių sąskaitos tvarkomos sistemoje. Investuotojų sąskaitas tvarko dalyviai.

6. Ir sistemoje, ir dalyvių tvarkomos sąskaitos administruojamos atskirai pagal bendrų požymių turinčių vertybinių popierių kategorijas.

7. Sistemoje kiekvienam dalyviui yra skirtos atskiros sąskaitos, pirma, jo paties portfelio vertybiniams popieriams ir, antra, jo klientų investuotojų portfelio vertybiniams popieriams. Kiekvieno dalyvio tvarkoma investuotojų portfelio sąskaita skirta visiems šio dalyvio investuotojams.“

26. Minėto įstatymo 8 straipsnyje „Investuotojų skoliniai reikalavimai“ numatyta:

<...>

„2. Investuotojas gali pareikšti turimu vertybiniu popieriumi grindžiamą skolinį reikalavimą tik jo sąskaitą tvarkančiam dalyviui. Jeigu valstybė neįvykdo šio straipsnio 6 dalyje numatytų išpareigojimų, investuotojas gali pareikšti turimu vertybiniu popieriumi grindžiamą skolinį reikalavimą tik valstybei.

<...>

17 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apibendrino taikytinas nuostatas, toliau cituojamos Graikijos įstatymo nuostatos paimtos iš Graikijos vyriausybės rašytinių pastabų.

18 1994 m. kovo 22 d. *Nómos 2198/1994 – Áfxisi apodochón dimosíon ypállilon en génei, sýnapsi daneíon ypó tou Ellinikou Dimosiou kai dimiourgía stin Trápeza tis Elládos Systímatos Parakolouúthisis Synallagón epí Titlon me Logistikí Morfi (Ávloí Títloi) kai álles diatáxeis* (Įstatymas Nr. 2198/1994 dėl visų tarnautojų darbo užmokesčio padidinimo, sandorių dėl Graikijos valstybės skolų mažinimo, sandorių dėl sąskaitoje registruotų vertybinių popierių (nematerialiųjų vertybinių popierių) priežiūros sistemos sukūrimo Graikijos banke ir kitų nuostatų; FEK A'43/22.03.1994, toliau – Įstatymas Nr. 2198/1994) 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad „paskolų ir jų dalių (vertybinių popierių) priežiūra vykdoma užregistruojant juos Graikijos centrinio banko valdomoje sąskaitų apskaitos sistemoje <...>. Vertybinių popierių palūkanų priežiūra taip pat vykdoma užregistruojant apskaitos sistemoje, jeigu dėl jų yra sudaromas atskiras sandoris, taikant kitas šio skyriaus nuostatas *mutatis mutandis*. Graikijos centrinis bankas registruoja vertybinių popierių išpirkimo terminus, aptarnavimą ir lėšų grąžinimą Graikijos Respublikos vardu.“

19 Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Sistemoje dalyvauja Graikijos valstybė, Graikijos centrinis bankas kaip administratorius, juridiniai arba fiziniai asmenys (toliau – dalyviai), kuriuos pagal kategoriją arba vardą ir pavardę (pavadinimą) savo sprendimu skirsto Graikijos centrinio banko vadovas <...>“

20 Iš Graikijos vyriausybės arba Graikijos Respublikos, kaip atsakovės, pastabose pateiktos šio straipsnio formuluotės matyti, kad kalbama apie vertybinių popierių nuosavybės teisės perleidimą arba perdavimą.

6. Kai valstybė Graikijos centriniam bankui sumoka pagrindinę sumą ir palūkanas, valstybės įsipareigojimai laikomi įvykdytais. Graikijos centrinis bankas kiekvienam dalyviui už vertybinius popierius išmoka pagrindinę sumą ir palūkanas, mokėtinas suėjus vertybinio popieriaus išpirkimo terminui. Sumokėjus šias sumas Graikijos centrinio banko įsipareigojimai laikomi įvykdytais.

<...>“

27. Be to, 2012 m. vasario 23 d. *Nómos 4050/2012 – Kanónes tropopoíseos títlon ekdóseos í engýseos tou Ellinikou Dimosíou me symfonía ton Omologioúchon* (Įstatymas Nr. 4050/2012 dėl taisyklių, susijusių su vertybinių popierių, kuriuos išleido ar už kuriuos garantavo Graikijos valstybė, pakeitimu gavus obligacijų turėtojų sutikimą)²¹ numatyta, kad kai kurių Graikijos valstybės obligacijų turėtojams pateikiamas „restruktūrizavimo“ pasiūlymas.

28. Ši sąvoka, kurią vartoja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, taip pat vartojama Sprendime *Fahnenbrock ir kt.* (8 punktas). Manau, kad reikia atskirti „valstybės skolos restruktūrizavimą“ ir pasiūlymą dalyvauti ją restruktūrizuojant, kai yra „keičiami reikalavimus atitinkantys vertybiniai popieriai“, kaip nurodyta Įstatymo Nr. 4050/2012 1 straipsnio 2 dalyje:

„Ministrų Taryba *Ypourgoú Oikonomikón* (finansų ministras, Graikija) siūlymu nusprendžia pradėti reikalavimus atitinkančių vertybinių popierių dalyvaujant obligacijų turėtojams pakeitimo procedūrą, apibrėžia reikalavimus atitinkančius vertybinius popierius ir jų pakeitimo atveju apibrėžia kapitalą arba nominalią jo sumą, palūkanų normą arba grąžą, išpirkimo terminą, teisę (Anglijos ar kt.), taikomą naujiems Graikijos valstybės išleistiems vertybiniam popieriams, ir įgalioja *Organismós Diacheírísis Dimosíou Chréous* (Valstybės skolos valdymo agentūra, Graikija) paskelbi vieną ar daugiau kvietimų Graikijos valstybės vardu.

Šiame kvietime reikalavimus atitinkančių vertybinių popierių turėtojais, nurodyti šiame įstatyme, kviečiami per nustatytą terminą nuspręsti, ar sutinka su Graikijos valstybės siūlomu reikalavimus atitinkančių vertybinių popierių pakeitimu taikant šiame straipsnyje numatytą procedūrą.“

29. Šiame Įstatyme Nr. 4050/2012 numatyta nustatyti „restruktūrizavimo“ sąlygą²² arba „bendrų veiksmų sąlygą“ (toliau – BVS), leidžiančią pakeisti pradines skolinimosi sąlygas sprendimais, kuriuos priima kvalifikuotoji neišpirktų vertybinių popierių turėtojų dauguma ir kurie yra privalomi obligacijų turėtojų mažumai.

30. Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 9 punkte patikslinta: „Pagal šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalį, norint pakeisti atitinkamų vertybinių popierių sąlygas, reikalingas kvorumas, kurį sudarytų 50 % visų likutinių obligacijų ir kvalifikuotosios daugumos, atstovaujančios bent dviem trečdaliams investuoto kapitalo, pritarimas“.

31. Siekiant papildyti minėto sprendimo 10 punkte apibendrintą informaciją, reikia perteikti Graikijos vyriausybės pateiktą minėto įstatymo 1 straipsnio 9 dalies citatą:

„Nuo Ministrų Tarybos nutarimo dėl patvirtinimo paskelbimo *Graikijos Respublikos oficialiajame leidinyje* dienos obligacijų turėtojų sprendimas, kurį patvirtina procedūros administratorius, sukelia pasekmių *erga omnes*, yra privalomas visiems obligacijų turėtojams ir investuotojams į reikalavimus atitinkančius vertybinius popierius ir yra viršesnis už visas jam prieštaraujančias bendrojo ar specialiojo

21 FEK A' 36/23.2.2012, toliau – Įstatymas Nr. 4050/2012.

22 Sąvoka, kurią vartoja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, taip pat vartojama Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 8 punkte.

įstatymo, administracinio sprendimo ar sutarties nuostatas. Jeigu reikalavimus atitinkantys vertybiniai popieriai pakeičiami sistemoje užregistruojant naujus vertybinius popierius, naujais vertybiniais popieriais pakeičiami reikalavimus atitinkantys vertybiniai popieriai automatiškai anuluojami ir kartu išnyksta visos iš jų kylančios teisės ir pareigos, įskaitant visas iš jų kada nors kilusias teises ir pareigas.“

32. Įstatymo Nr. 4050/2012 1 straipsnio 11 dalyje, kuri taip pat cituojama Sprendime *Mamatas* (48 punktas), numatyta:

„Šio straipsnio nuostatomis siekiama apsaugoti viršesnę viešąjį interesą, jos yra privalomos ir taikomos tiesiogiai, yra viršesnės už jam prieštaraujančias kiekvieno bendrojo ar specialiojo įstatymo, administracinio akto ar sutarties nuostatas <...> ir jas taikant nesukuriamos ir nepradedamos taikyti jokios sutartyje ar teisės aktuose obligacijų turėtojo ar investuotojo naudai numatytos teisės ir neatsiranda jokios sutartyje ar teisės aktuose numatytos obligacijų emitentui ar garantui nenaudingos teisės <...>, išskyrus šio straipsnio nuostatose aiškiai numatytus atvejus.“

III. Ginčo faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

33. L. Kuhn, nuolat gyvenantis Vienoje (Austrija), per Austrijoje įsteigtą banką depozitarą, veikiantį kaip bankas komitentas²³, įsigijo 35 000 EUR nominaliosios vertės obligacijų²⁴, kurias išleido Graikijos valstybė ir kurioms taikoma Graikijos teisė. Šios valstybės obligacijos buvo užregistruotos L. Kuhn priklausiusioje vertybinių popierių sąskaitoje, kurią administravo bankas depozitaras²⁵. Tai yra pareikštiniai vertybiniai popieriai, kurie pagal skolinimosi sąlygas suėjus išpirkimo terminui suteikia teisę gauti pagrindinę sumą ir „punktualius mokėjimus“²⁶.

34. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad Graikijos valstybė šias obligacijas, kurioms taikoma Graikijos teisė ir kuriomis prekiaujama Atėnų vertybinių popierių biržoje, išleido kaip „turtines teises“, t. y. valstybės skolos registre užregistruotus skolinius įsipareigojimus. Jie buvo užregistruoti Graikijos centrinio banko einamųjų sąskaitų sistemoje, kurioje šio centrinio banko vadovo patvirtinti šios sistemos dalyviai turi savo vardu atidarytą sąskaitą.

35. Kaip nurodo minėtas teismas, iš Įstatymo Nr. 2198/1994 nuostatų ir skolinimosi sąlygų, susijusių su nagrinėjamomis valstybės obligacijomis, matyti, kad pirmiausia šių obligacijų, perkeltų į sąskaitas, įrašant į kreditą, turėtojais ir kreditoriais tapo šios sistemos dalyviai, kol jie nėra suteikę su šiomis obligacijomis susijusių teisių tretiesiems asmenims investuotojams, ir kad toks teisinis veiksmas sukelia pasekmių tik dalyvaujantiems asmenims, išskyrus Graikijos Respubliką.

36. Priėmus Įstatymą Nr. 4050/2012 Graikijos Respublika konvertavo L. Kuhn įsigytas obligacijas, pakeisdama jas naujomis, mažesnės nominaliosios vertės valstybės obligacijomis.

23 Kaip Portugalijos vyriausybė patikslino savo rašytinėse pastabose, ši sąvoka reiškia, kad „bankas, kaip finansų tarpininkas, gavo, perdavė ir įvykdė pareiškėjo duotą pasirašymo nurodymą, atlikdamas operaciją kito asmens vardu“.

24 Ši pasirašymo suma nurodyta Graikijos Respublikos rašytinių pastabų I priede pateiktame dokumente. Jame taip pat nurodytas obligacijų kodas *International Securities Identification Number* (ISIN), kuris atitinka 2009 m. vasario 16 d. *offering circular* (obligacijų prospektas) nurodytą kodą. Pagal šį dokumentą skolinio įsipareigojimo įvykdymo arba išpirkimo data, t. y. kai lėšos už obligacijas nominaliąja verte turi būti grąžintos jų turėtojui, buvo nustatyta 2012 m. kovo 20 d. Iki išpirkimo dienos obligacijų turėtojui už paskolintą kapitalą priklauso palūkanos arba dividendai. Šiuo atveju metinės palūkanos buvo 4,3 % ir L. Kuhn teigė jas gavęs.

25 Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, „ieškovas nurodė esantis banke depozitare tvarkomos nacionalinės vertybinių popierių sąskaitos ir į ją perkeltų valstybės obligacijų turėtojas“.

26 T. y. teisę į palūkanų mokėjimą.

37. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, kaip teigia L. Kuhn, Graikijos Respublika iki šio konvertavimo dienos mokėjo palūkanas į jo vardu Austrijoje įsteigtime banke atidarytą sąskaitą. Jis patikslina, kad L. Kuhn pardavė konvertuotas obligacijas²⁷ už 7 831,58 EUR, todėl patyrė 28 673,42 EUR dydžio žalą, nes ši suma atitiko nominaliąją obligacijų vertę jų išpirkimo dieną – 2012 m. vasario 20 d.²⁸, pridėjus palūkanas ir išlaidas.

38. Šiomis aplinkybėmis L. Kuhn pareiškė ieškinį *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* (Vienos apygardos civilinių bylų teismas, Austrija)²⁹, prašydamas įpareigoti įvykdyti skolinimosi sąlygas, susijusias su nagrinėjamos obligacijomis, arba atlyginti dėl šių sąlygų neįvykdymo patirtą žalą.

39. 2016 m. sausio 8 d. nutartimi minėtas teismas pripažino, kad neturi tarptautinės jurisdikcijos nagrinėti šį ieškinį.

40. Gavęs apeliacinį skundą dėl tokios nutarties, *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas, Austrija) 2016 m. vasario 25 d. nutartimi atmetė Austrijos teismų jurisdikcijos neturėjimu grindžiamą prieštaravimą, motyvuodamas tuo, kad L. Kuhn prašymas grindžiamas ne Graikijos teisės aktu, o pradinėmis skolinimosi sąlygomis, susijusiomis su nagrinėjamos valstybės obligacijomis, ir kad kompetentingas teismas nustatomas pagal Graikijos teisę, taikytiną pagal šalis, šiuo atveju tai yra kreditoriaus nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės), kur turėjo būti įvykdyta pinigine prievolė, teisė.

41. Graikijos Respublika padavė kasacinį skundą dėl šios nutarties prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

42. Kaip nurodo minėtas teismas, kadangi L. Kuhn reikalauja, kad Graikijos Respublika įvykdytų nagrinėjamų valstybės obligacijų skolinimosi sąlygas, jis pagrįstai remiasi nurodomais teisiniais santykiais tarp jo, kaip valstybės obligacijų igijėjo, ir Graikijos Respublikos, kaip šių obligacijų emitentės, todėl egzistuoja iš sutarties kylantis „antrinis“ reikalavimas³⁰ pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punktą.

43. Jis taip pat nurodo, pirma, kad L. Kuhn remiasi teise į skolinimosi sąlygų įvykdymą, grindžiamą Graikijos Respublikos, kaip obligacijos skolininkės, prisiimtu išipareigojimu sumokėti, ir, antra, kad obligacijų emisija (pareikštinės obligacijos formos skolos vertybiniai popieriai)³¹ negali būti prilyginama *acta juri imperii*. Iš to jis daro išvadą, kad ginčas priskiriamas civilinėms ir komercinėms byloms.

44. Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„Ar [Reglamento Nr. 1215/2012] 7 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, kad:

- prievolės įvykdymo vieta, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, tuomet, kai – kaip šiuo atveju – reikalavimas kelis kartus pagal sutartį perduodamas, nustatoma pagal pirmą kartą sudarytą sutartį,

27 Per posėdį L. Kuhn atstovas patvirtino, kad obligacijos buvo parduotos.

28 Ši nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta data neatitinka nei datos, nurodytos bylos dokumentuose, nes iš jų matyti, kad L. Kuhn įsigytų obligacijų išpirkimo data buvo nustatyta 2012 m. kovo 20 d., nei Įstatymo Nr. 4050/2012 datos, nei patikslinimo, kad L. Kuhn pardavė konvertuotas obligacijas.

29 Neginčijama, kad ieškinyus buvo pareikštas po 2015 m. sausio 9 d.

30 Ši formuluotė pateikta tokia, kokia ji yra nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

31 Ši formuluotė pateikta tokia, kokia ji yra nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

- faktinė prievolės įvykdymo vieta tuomet, kai pareiškiamas reikalavimas laikytis valstybės obligacijos, konkrečiai šiuo atveju išleistos Graikijos Respublikos, sąlygų arba reikalaujama atlyginti žalą dėl šio reikalavimo nevykdymo, jau pagrįsta šios valstybės obligacijos palūkanų mokėjimu į nacionalinės vertybinių popierių sąskaitos turėtojo sąskaitą [³²],
- aplinkybė, jog pirmą kartą sudaryta sutartimi buvo pagrįsta teisinė prievolės įvykdymo vieta, kaip ji suprantama pagal [minėtą nuostatą], prieštarauja prezumpcijai, kad vėlesnis faktinis sutarties įvykdymas pagrindžia – kitą – prievolės įvykdymo vietą, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą?“

IV. Analizė

45. Savo trimis prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tokioje situacijoje kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kai asmuo per banką depozitarą įsigyja valstybės narės išleistų obligacijų ir pateikia šiai valstybei narei skolinį reikalavimą, remdamasis obligacijos skolinimosi sąlygomis, Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, kad „atitinkamos prievolės įvykdymo vieta“ nustatoma pagal skolinimosi sąlygas šių obligacijų išleidimo metu, neatsižvelgiant į tai, kad vėliau jos keletą kartų perleidžiamos, ar ji nustatoma pagal faktinę skolinimosi sąlygų įvykdymo, kaip antai palūkanų mokėjimo, vietą.

46. Reikia patikslinti, jog Graikijos Respublika, Graikijos vyriausybė ir Italijos vyriausybė teigia, kad pagrindinės bylos ginčas nepatenka į Reglamento Nr. 1215/2012 materialinę taikymo sritį, nes jis iš esmės grindžiamas suverenia valstybės narės teise priimti teisės aktus siekiant restruktūrizuoti valstybės skolą ir nėra priskiriamas „byloms, kylančioms iš sutarčių“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 7 straipsnio 1 punkto a papunktį, nes tarp valstybės narės ir valstybės vertybinių popierių turėtojo nėra sutartinių santykių. Todėl Teisingumo Teismas pirmiausia turi nustatyti, ar šis ieškinys gali būti laikomas pareikštu „civilinėse ir komercinėse bylose“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 1 straipsnio 1 dalį³³. Tik teigiamai atsakius į šį klausimą, Teisingumo Teismas turės priimti sprendimą dėl pirmiau išdėstyto antrojo klausimo.

A. Ar ginčas patenka į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį?

47. Svarstydamas, ar nagrinėjamas ginčas priskiriamas civilinėms ir komercinėms byloms, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas rėmėsi Sprendimu *Fahnenbrock ir kt.*, teigdamas, kad ieškovas prašo įvykdyti skolinimosi sąlygas arba atlyginti žalą, atsiradusią dėl to, kad valstybė atsakovė, išleidusi valstybės obligacijas, jų neįvykdė, remdamasi jos, kaip obligacijų skolininkės, prisiimtu įsipareigojimu sumokėti³⁴. Nors šis prilyginimas gali turėti tam tikrą reikšmę, laikaisi iš esmės kitokios nuomonės dėl iš to kylančių pasekmių, nes jurisdikcijos analizė turi būti grindžiama kitokiais pagrindais, kuriuos toliau nagrinėsiu.

32 Kitaip tariant, į obligacijų turėtojo sąskaitą.

33 Dėl atvejų, kai klausimą iškėlė ne prašymą prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, žr. 2002 m. spalio 1 d. Sprendimą *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 25 punktas), 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 40 punktas) ir 2016 m. liepos 28 d. Sprendimą *Siemens Aktiengesellschaft Österreich* (C-102/15, EU:C:2016:607, 27 punktas).

34 Žr. S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma p. 413, kuris paaiškino, kodėl ieškovai pasirinko šį pagrindą po Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* (57 punktas).

1. Dėl Sprendimo „Fahnenbrock ir kt.“ taikymo srities

48. Kalbant apie pirmąją sąlyčio tašką, galima pažymėti, kad ginčo dalykas, kurio faktinės aplinkybės yra beveik analogiškos³⁵, yra panašus, nes vienoje iš bylų (*Kickler ir kt.*, C-578/13), kuria remdamasis Teisingumo Teismas priėmė Sprendimą *Fahnenbrock ir kt.*, Graikijos obligacijų turėtojai reikalavo iš Graikijos Respublikos ne tik atlyginti patirtą žalą, bet ir įvykdyti pagal sutartį kylančius pirminius įsipareigojimus, kurių įvykdymo terminas jau suėjo. Visais atvejais reikalavimo pagrindas yra iš sutarties kylančių teisių ir pareigų pažeidimas³⁶.

49. Šiomis aplinkybėmis antrasis sąlyčio taškas yra labai svarbus, nes Teisingumo Teismas yra priėmęs sprendimą dėl Reglamento (EB) Nr. 1393/2007³⁷ 1 straipsnio, kuris suformuluotas taip pat kaip Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnis, išaiškinimo. Jie taikomi tik „civilinėse ir komercinėse bylose“ ir netaikomi, be kita ko, „valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*)“³⁸.

50. Sprendime *Fahnenbrock ir kt.* Teisingumo Teismas konstatavo, kad „Reglamento Nr. 1393/2007 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad teisminiai ieškiniai dėl žalos, padarytos pažeidus nuosavybės teises, atlyginimo, dėl sutartinių įsipareigojimų įvykdymo arba dėl delspinių sumokėjimo, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuos valstybei emitentei pateikė privatūs asmenys, valstybės obligacijų turėtojai, patenka į minėto reglamento taikymo sritį, jei nėra akivaizdu, kad jie aiškiai nepriskirtini prie civilinių arba komercinių bylų“³⁹.

51. Vis dėlto, mano nuomone, Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* taikymo sritis nėra tokia, kurią jai priskiria prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Iš tiesų ypatingą dėmesį reiktų skirti Teisingumo Teismo nustatytoms aiškinimo riboms.

35 Kitaip nei ieškovi ankstesnėse bylose, L. Kuhn pardavė konvertuotas obligacijas, kurių vertės sumažėjimu jis remiasi, lygindamas su verte pagal pradines skolinimosi sąlygas, nustatyta taikant Įstatymą Nr. 4050/2012.

36 Taigi tai nėra byla, kurioje teismo prašoma atlikti teisėtumo kontrolę. Šiuo klausimu buvo tikrinama Įstatymo 4050/2012 atitiktis Konstitucijai (žr. 2014 m. kovo 21 d. *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, Graikija) plenarinės asamblėjos sprendimus Nr. 1116/2014 ir Nr. 1117/2014) ir konvencijai (žr. Sprendimą *Mamatas*).

37 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000 (OL L 324, 2007, p. 79).

38 Tokio patikslinimo nebuvo ankstesnėse lygiavertėse nuostatose, t. y. 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL C 27, 1998, p. 1), iš dalies pakeistos paskesnėmis konvencijomis dėl naujų valstybių narių prisijungimo prie šios konvencijos (toliau – Briuselio konvencija), 1 straipsnio pirmos pastraipos pirmame sakinyje ir 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 1 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje. Taip Sąjungos teisės aktų leidėjas kodifikavo Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pradėtą formuoti 1976 m. spalio 14 d. Sprendime *LTU* (29/76, EU:C:1976:137) ir 1980 m. gruodžio 16 d. Sprendime *Riffer* (814/79, EU:C:1980:291), kuriuose viešosios valdžios institucijos, vykdančios viešosios valdžios įgaliojimus, dalyvavimas buvo pripažintas privatinės teisės ir viešosios teisės reglamentuojamų bylų atskyrimo kriterijumi. Išsamią jurisprudencijos, susijusios su pagrindinės bylos dalyku, apžvalgą žr. mano išvadoje byloje *Fahnenbrock ir kt.* (C-226/13, C-245/13, C-247/13 ir C-578/13, EU:C:2014:2424, 52–60 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija). Visai neseniai Teisingumo Teismas nagrinėjo Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį 2017 m. kovo 9 d. Sprendime *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193, 39 punktas), kuriame konstatavo, kad „į šio reglamento taikymo sritį patenka priverstinio vykdymo procedūra, kurią paprašė pradėti vietos valdžios institucijai priklausanti įmonė ir kuri nukreipta prieš kitoje valstybėje narėje gyvenantį fizinį asmenį, siekiant išieškoti nepadengtą skolą už automobilio stovėjimą viešoje stovėjimo aikštelėje, kurią minėta vietos valdžios institucija pavedė eksploatuoti tai įmonei, kai skola nėra baudžiamojo pobūdžio ir yra tik paprastas atlygis už suteiktą paslaugą“.

39 Žr. šio sprendimo rezoliucinę dalį.

52. Šiuo klausimu pirmiausia labai svarbu pažymėti, kad Teisingumo Teismas atitolo nuo ankstesnių sprendimų, kuriais buvo siekiama suderinti tos pačios sąvokos aiškinimą, atsižvelgiant į konkrečius siektinus tikslus⁴⁰. Taigi iš minėto sprendimo metodologinių motyvų matyti⁴¹, kad Teisingumo Teismas aiškiai teikė pirmenybę Reglamentu Nr. 1393/2007 nustatytam mechanizmui, kad užtikrintų visišką jo veiksmingumą, siekdamas garantuoti galimybę greitai kreiptis į bylos esmę nagrinėjančią teismą ir teisę į teisingą bylos nagrinėjimą⁴².

53. Teisingumo Teismas vėliau pažymėjo ypatingą patikros, kurią teismas atlieka įteikimo metu, pobūdį, konstatuodamas, kad teismas, kuriame iškelta byla, per paskesnę rungimosi procedūrą turi nagrinėti ginčą dėl jurisdikcijos⁴³.

54. Šiuo klausimu jis nusprendė, kad atvejais, kai gaunantysis subjektas grąžina prašymą įteikti dokumentą, turi būti priskiriamas ginčams, kurie aiškiai nelaikomi civilinėmis ir komercinėmis bylomis⁴⁴.

55. Galiausiai Teisingumo Teismas nurodė du aspektus, naudingus atliekant *prima facie* nagrinėjimą arba, kitaip tariant, tikrinant intensyvumą, atitinkantį siekiamą skubumo tikslą, kai konkrečiais atvejais *a priori* gali kilti abejonių dėl to, ar ieškinytis yra civilinis, nes jis pareikštas valstybei ir susijęs su jos obligacijų išleidimu.

56. Pirma, Teisingumo Teismas patikslino, kad „obligacijos emisija nebūtinai reiškia, kad buvo panaudotos viešosios valdžios galios, kiek tai susiję su teisės taisyklėmis, taikytinomis privačių asmenų santykiams“⁴⁵. Antra, jis nurodė kai kuriuos aspektus, kurie suteikia pagrindą išsamiai išnagrinėti valstybės santykių su obligacijų turėtoju pobūdį. Tai buvo nagrinėjamų vertybinių popierių finansinės sąlygos, kurios galėjo būti nustatytos „atsižvelg[iant] į rinkos sąlygas, kurios reguliuoja šių finansinių priemonių mainus ir pelną“⁴⁶, ir šių finansinių sąlygų pakeitimai, kuriais „buvo siekiama suteikti galią obligacijų turėtojų daugumai priimti sprendimą“ remiantis į emisijos sutartis įtraukta sutarties sąlyga⁴⁷.

40 Žr. Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 39 ir 40 punktus. Šis sprendimas buvo palankiai sutiktas Vokietijos doktrinoje, be kita ko, žr. P. Mankowski „Zustellung der von Privatpersonen erhobenen Klagen wegen des Zwangsumtauschs von griechischen Staatsanleihen an Griechenland nach EuZustVO (‘Fahnenbrock’)“, *Entscheidungen zum Wirtschaftsrecht*, RWS Verlag, Kelnas, 2015 p. 495 ir 496, ir O. L. Knöfel „Griechischer Schuldenschnitt – Zustellung deutscher Klagen gegen den griechischen Staat“, *Recht der internationalen Wirtschaft*, Deutscher Fachverlag, Frankfurtas prie Maino, Nr. 8, 2015, p. 499–504, visų pirma p. 503 ir 504, ir Prancūzijos doktrinoje, be kita ko, žr. M. Laazouzi „Cour de justice, 1ère ch., 11 juin 2015, Stefan Fahnenbrock, affaires jointes C-226/13, C-245/13, C-247/13 ir C-578/13, ECLI:EU:C:2015:383“, *Jurisprudence de la CJUE*, Briuselis, Bruylant, 2016, p. 858–869, visų pirma p. 869, ir L. d’Avout, P. Kinsch, J.-S. Quéguiner, S. Sánchez Lorenzo, M.-P. Weller, M. Wilderspin „Le droit international privé de l’Union européenne en 2015“, *Journal du droit international (Clunet)*, LexisNexis, Paryžius, 2016 m. spalio mėn., kronika Nr. 4, p. 1441–1517, visų pirma p. 1449 ir 1450.

41 Žr. Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 39–48 punktus.

42 Kaip Graikijos vyriausybė priminė per posėdį, Vokietijos teismuose nagrinėjamosiose bylose, susijusiose su tarptautinių dokumentų įteikimu, atsakovas nedalyvavo ir jam nebuvo atstovaujama. Dėl šios procedūros ypatumų ir skirtingo kvalifikavimo žr. L. d’Avout, P. Kinsch, J.-S. Quéguiner, S. Sánchez Lorenzo, M.-P. Weller, M. Wilderspin, *op. cit.*, visų pirma p. 1446 ir 1447.

43 Žr. Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 46 punktą, kurį reikėtų sugretinti su jo 43 punktu.

44 Žr. Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 48 ir 49 punktus.

45 Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 53 punktas. Doktrinoje šiuo klausimu sutariama, žr., be kita ko, L. d’Avout, P. Kinsch, J.-S. Quéguiner, S. Sánchez Lorenzo, M.-P. Weller, M. Wilderspin, *op. cit.*, visų pirma p. 1449, ir M. Laazouzi, *op. cit.*, visų pirma p. 869; šie autoriai nurodo profesorius Pierre Mayer darbus; taip pat O. L. Knöfel, *op. cit.*, ir S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma p. 419 ir 148 išnašoje nurodyta jurisprudencija. Dėl valstybės suvereniteto sąvokos raidos šioje srityje bendresnės apžvalgos ir ryšio su finansų sistemų tikrove žr. M. Audit „La dette souveraine: la dette souveraine appelle-t-elle un statut juridique particulier?“, *Insolvabilité des États et dettes souveraines*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection „Droit des affaires“, Paryžius, 2011, p. 67–88, visų pirma p. 82–84; kalbant apie su tuo susijusius skolos vertinimo sunkumus žr. M. Forteau „Le défaut souverain en droit international public: les instruments de droit international public pour remédier à l’insolvabilité des états“, *Insolvabilité des États et dettes souveraines*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection „Droit des affaires“, Paryžius, 2011, p. 209–232, visų pirma p. 215.

46 Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 54 punktas.

47 Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 57 punktas.

57. Teisingumo Teismas, kuris anksčiau yra pažymėjęs, kad klausimai, turintys poveikį valstybės imunitetui, yra sudėtingi⁴⁸, konstatavo, jog „negalima daryti išvados, kad pagrindinės bylos akivaizdžiai nėra civilinės arba komercinės, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1393/2007, todėl šis reglamentas taikomas šioms byloms“⁴⁹.

58. Taigi, kadangi teismas, kuriame iškelta byla, turi patikrinti savo jurisdikciją, kaip yra priminęs Teisingumo Teismas⁵⁰, reikia ir vėl išanalizuoti ginčo kvalifikavimą, nukreipiant diskusiją į tuos aspektus, kuriuos Teisingumo Teismas pažymėjo Sprendime *Fahrenbrock ir kt.*, siekdamas pateisinti savo išlygas, susijusias su akivaizdžiu valstybės įgaliojimų vykdymu.

2. Ginčo kvalifikavimas

59. Pirmiausia man atrodo naudinga priminti, kad anksčiau jurisdikciją reglamentavusių teisės aktų aiškinimo metodai, kurie naudojami iki šiol⁵¹, taip pat taikytini aiškinant Reglamentą Nr. 1215/2012⁵².

60. Taigi pagal suformuotą jurisprudenciją, savarankiškai aiškinant sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“, jurisdikciją reglamentuojančių teisės aktų taikymo sritį reikia nustatyti „remiantis teisiniais santykiais tarp ginčo šalių ar jo objektą apibūdinančiomis aplinkybėmis“⁵³. Taigi reikia išsiaiškinti bylos šalis siejančius teisinius santykius ir išnagrinėti pateikto reikalavimo pagrindą ir jo pateikimo sąlygas⁵⁴.

61. Šiuo atveju reikia išsiaiškinti, ar privataus asmens ieškinio valstybei, skolos vertybinio popieriaus emitentei, dėl žalos atlyginimo pagrindas yra valstybės valdžios aktas arba, tiksliau kalbant, ar Graikijos valstybę ir L. Kuhn siejančiuose teisiniuose santykiuose, kylančiuose iš skolinimosi sąlygų, pasireiškė valstybės, kaip skolininkės, viešoji valdžia, nes taip buvo įgyvendinti įgaliojimai, viršijantys suteikiamus pagal privačių asmenų tarpusavio santykiams taikomas teisės normas⁵⁵.

62. Mano nuomone, šioje ir ankstesnėse bylose, susijusiose su Graikijos skolos restruktūrizavimu, tokį viešosios valdžios pasireiškimą lemia Graikijos valstybės ir vertybinių popierių turėtojų sutartinių santykių pobūdis ir jų pakeitimo taisyklės, taip pat šių pakeitimų kontekstas.

48 Žr. Sprendimo *Fahrenbrock ir kt.* 42 punktą.

49 Sprendimo *Fahrenbrock ir kt.* 58 punktą.

50 Žr. Sprendimo *Fahrenbrock ir kt.* 46 punktą. Tuo pačiu klausimu, priešingai Komisijos per posėdį išreikštai nuomonei, žr., be kita ko, J.-P. Beraudo ir M.-J. Beraudo „Convention de Bruxelles, conventions de Lugano, règlement (CE) no 44/2001, règlement (UE) no 2015/2012, Généralités et champ d'application“, *JurisClasseur Europe*, LexisNexis, Paryžius, 2016, 3000 sąsiuvinis, M. Laazouzi, *op. cit.*, visų pirma p. 869, ir I. d'Avout, P. Kinsch, J.-S. Quéguiner, S. Sánchez Lorenzo, M.-P. Weller, M. Wilderspin, *op. cit.*, visų pirma p. 1451.

51 Žr. Sprendimą *Fahrenbrock ir kt.* (34 ir 35 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

52 Žr. 2017 m. kovo 9 d. Sprendimą *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193, 31–33 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

53 Žr. 2007 m. vasario 15 d. Sprendimą *Lechouritou ir kt.* (C-292/05, EU:C:2007:102, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

54 Žr. 2007 m. vasario 15 d. Sprendimą *Lechouritou ir kt.* (C-292/05, EU:C:2007:102, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2017 m. kovo 9 d. Sprendimą *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193, 34 punktas).

55 Plg. 2003 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Préservatrice foncière TIARD* (C-266/01, EU:C:2003:282, 30 punktas).

63. Iš tiesų bendrai vartojamos sąvokos vertybinių popierių „pakeitimas“ arba „konvertavimas“ labai supaprastina tikrąsias vykusių vertybinių popierių mainų aplinkybes⁵⁶: pirminiai vertybiniai popieriai buvo anuliuoti ir pakeisti naujais mažesnės nominaliosios vertės vertybiniais popieriais, todėl buvo prarasta 53,5 % ar net daugiau kapitalo, jeigu būtų atsižvelgta į ankstesnių vertybinių popierių išpirkimo datos pakeitimą⁵⁷, dalies jų išpirkimo terminas turėjo sueiti 2023–2042 m. Buvo pakeisti metiniai dividendų dydžiai. Galiausiai vertybiniais popieriams pradėta taikyti nebe Graikijos, o Anglijos teisė⁵⁸.

64. Šis vertybinių popierių pakeitimas dėl savo esminio pobūdžio negali būti prilyginamas pakeitimams, kurie bendrai laikomi šio pobūdžio investicijoms būdinga rizika, kurią visiškai kontroliuoja valstybė narė vertybinių popierių emitentė⁵⁹ ir kurios gali tikėtis įprastai informuotas obligacijų įgijėjas⁶⁰.

65. Reikėtų atkreipti dėmesį ir į šio pakeitimo taisykles, nes jų reglamentuojamų vertybinių popierių išleidimo metu jos nebuvo numatytos nei skolinimosi sąlygose, nei Graikijos teisėje. Graikijos teisės aktų leidėjas jas įtvirtino Įstatymu Nr. 4050/2012, nustatydamas BVS atgaline data.

66. Nustačius šias sąlygas, kai valstybės ir obligacijų turėtojų sudarytame susitarime kvalifikuota dauguma buvo nuspręsta pritarti Graikijos valstybės pasiūlytiems sutarties pakeitimams, šiuos pakeitimus buvo galima primesti obligacijų turėtojų mažumai, įskaitant ir tuos, kurie būtų norėję su jais nesutikti.

67. Kadangi buvo pasitelktas toks mechanizmas, neabejotina, kad skolinimosi sąlygų pakeitimai pradėti iš karto ir tiesiogiai taikyti⁶¹ obligacijų turėtojų mažumai, juo labiau kad Įstatymu Nr. 4050/2012 buvo siekiama būtent šio rezultato, siekiant neleisti Graikijos valstybei neįvykdyti savo įsipareigojimų⁶². Europos Žmogaus Teisių Teismas, nagrinėdamas BVS mechanizmą, nusprendė, kad „taisyklės, pagal kurias vyko mainai, aiškiai rodo nesavanorišką [pareiškėjų] dalyvavimą skolos vertės sumažinimo procese“⁶³.

56 Šiuo klausimu žr. R. Bismuth „L'émergence d'un "ordre public de la dette souveraine" pour et par le contrat d'emprunt souverain? Quelques réflexions inspirées par une actualité très mouvementée“, *Annuaire français de droit international*, 58 t., Persée, Paryžius, 2012, p. 489–513, visų pirma p. 510, kuris kalba apie „pradinių sutarčių perrašymą“.

57 Sprendimas *Mamatas* (110 punktas). Šis skaičius buvo 59 %, kaip nurodo S. Grund „Restructuring Government Debt Under Local Law: the Greek Case and Implications for Investor Protection“, *Capital Markets Law Journal*, Oxford University Press, Oksfordas, 2017, 12 t., Nr. 2, p. 253–273, visų pirma p. 254.

58 Tikslia informacija, susijusi su šiais pakeitimais, pateikta Sprendimo *Mamatas* 16 ir 17 punktuose ir toliau: „49. 2012 m. vasario 24 d. Ministrų Tarybos akte procedūros pradžia buvo nustatyta 2012 m. vasario 24 d. Priede buvo nurodyti šiuo aktu atrinkti vertybiniai popieriai. Jame buvo patikslinta, kad šie vertybiniai popieriai buvo pakeisti naujais valstybės ir Europos finansinio stabilumo fondo išleistais vertybiniais popieriais. Valstybės išleistus naujus vertybinius popierius kartu sudarė naujos valstybės obligacijos ir vertybiniai popieriai, kurių pelningumas buvo susietas su BVP (bendruoju vidaus produktu).

50. Naujųjų valstybės obligacijų metinė dividendų norma 2013–2015 m. buvo 2 %; 2016–2020 m. – 3 %; 2021 m. – 3,65 %; 2022–2042 m. – 4,3 %. Joms buvo taikoma Didžiosios Britanijos teisė.

51. Vertybinių popierių, kurių pelningumas buvo susietas su BVP, išpirkimo terminas buvo nustatytas 2042 m., jiems buvo taikoma Didžiosios Britanijos teisė ir jų pelningumas buvo apskaičiuojamas pagal obligacijų nominalųjį kapitalą, kuris nuo 2024 iki 2042 m. mažėtų.“

59 Žr. M. Audit, *op. cit.*, visų pirma p. 73.

60 Žr., be kita ko, 2015 m. spalio 7 d. Sprendimą *Accorinti ir kt.* / ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, 76 punktas, o dėl rinkos svyravimų – 121 punktą). Taip pat žr. D. Carreau „Dettes d'État“, *Répertoire de droit international, Encyclopédie juridique Dalloz*, Dalloz, Paryžius, 1998, 2014 m. rugsėjo mėn. atnaujintas leidimas, 1 tomas, dėl vadinamosios „grėsmės suverenitetui“ (17 punktas), ir S. Lemaire „La rétroactivité en droit des investissements internationaux“, *La Semaine Juridique – Entreprises et Affaires*, 2013, Nr. 38, p. 47–50.

61 Plg. su Sprendimo *Fahnenbrock ir kt.* 57 punktu, kuriame raginama atlikti išsamų vertinimą.

62 Žr. H. De Vauplane „Le rôle du juge pendant la crise: entre ombre et lumière“, *Revue des Affaires Européennes – Law & European Affairs*, Larcier, Briuselis, 2012, Nr. 4, p. 773–778, visų pirma p. 775, ir S. Grund „Restructuring Government Debt Under Local Law: the Greek Case and Implications for Investor Protection“, *op. cit.*, visų pirma p. 255.

63 Sprendimas *Mamatas* (93 punktas). Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad „priverstinis pareiškėjų dalyvavimas šiame procese analizuotinas kaip jų teisės į nuosavybę, kaip ji suprantama pagal EŽTK Protokolo Nr. 1 1 straipsnio pirmą sakinį, ribojimas“.

68. Siekiant išnagrinėti šioje byloje iškilusį Reglamento Nr. 1215/2012 taikytinumo klausimą, taip pat negalima remtis tuo, kad pagal BVS buvo gautas iš sutarties kylantis obligacijų turėtojų sutikimas⁶⁴. Iš tiesų jo negalima atsieti nuo aplinkybių, kuriomis buvo pritarta šių sąlygų įtraukimui į skolinimosi sąlygas atgaline data.

69. Nors Įstatymu Nr. 4050/2012 įgyvendinamas susitarimas, sudarytas po derybų tarp Graikijos Respublikos ir privačiųjų investuotojų (PSI), kurių dalyvavimas buvo „gyvybiškai svarbus užtikrinant [Graikijos Respublikos] skolos tvarumą“⁶⁵, neginčijama, kad fiziniai asmenys, kurių, kaip Graikijos valstybės obligacijų turėtojų, buvo mažuma ir kurių obligacijos sudarė apie 1 % visos Graikijos valstybės skolos, nedalyvavo šiose derybose su instituciniais investuotojais, t. y. be kita ko, bankais ir kredito įstaigomis⁶⁶.

70. Be to, reikėtų atsižvelgti ir į kitus išimtinių aplinkybių, kuriomis buvo priimtas Įstatymas Nr. 4050/2012, aspektus.

71. Pirma, šiame įstatyme nustatyta privaloma procedūra siekiama „išimtinio ir unikalios“⁶⁷ sprendimo dėl Graikijos Respublikos padėties. Ji yra glaudžiai susijusi su Sąjungos pinigų politika, nes ja siekiama užtikrinti, kad būtų išsaugota valstybės narės finansinė santvarka ir apskritai išlaikytas visos euro zonos finansinis stabilumas⁶⁸.

72. Antra, BVS įtraukimu atgaline data, kuris iki tol nebuvo taikomas⁶⁹, buvo siekiama užkirsti kelią skolos restruktūrizavimo plano žlugimo rizikai⁷⁰, kuri būtų kilusi, be kita ko, jeigu Graikijos Respublikai vykdant vertybinių popierių emisiją nacionalinėje rinkoje nebūtų nustatytos BVS⁷¹. Kadangi Graikijos valdžios institucijos siekė užtikrinti visų privačių kreditorių dalyvavimą, jos, pasinaudamos tuo, kad daugiau kaip 90 % įsiskolinimų pagal obligacijas buvo taikoma Graikijos teisė, atliko pakeitimus, nustatydamos šias privalomas sąlygas⁷².

73. Trečia, kai valstybė, kartu veikdama ir kaip kontrahentė, ir kaip teisės aktų leidėja, įgyvendina tokią procedūrą, jos įgyvendinimas yra apibrėžtas laiko atžvilgiu⁷³. Iš tiesų, pirma, po konvertavimo išleistiems vertybiniais popieriais pradedama taikyti Anglijos teisė, kurioje numatytos BVS⁷⁴. Antra, po 2010 m. lapkričio mėn. priimto euro zonos finansų ministrų sprendimo, patvirtinto 2011 m. kovo

64 Sprendime *Fahnenbrock ir kt.* jie apibūdinti taip: „šiais pakeitimais buvo siekiama suteikti galią obligacijų turėtojų daugumai priimti sprendimą, remiantis pagal šį įstatymą į vertybinių popierių emisijos sutartį įtraukta mainų sąlyga, kuri, be to, patvirtina Hellenische Republic ketinimą išlaikyti skolų valdymą civilinio pobūdžio reglamentavimo sistemoje“ (57 punktą).

65 2011 m. spalio 26 d. euro zonos valstybių arba vyriausybių vadovų pareiškimas (12 punktą, plg. su 15 punktu), skelbiamas interneto adresu http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/fr/ecb/125663.pdf. Tai yra esminė paramos Graikijai plano dalis; žr. 2015 m. spalio 7 d. Sprendimą *Accorinti ir kt.* / ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, 19 punktą) ir Sprendimą *Mamatas* (10 ir 11 punktai).

66 Žr. Sprendimą *Mamatas* (12 punktą).

67 2011 m. spalio 26 d. euro zonos valstybių arba vyriausybių vadovų pareiškimas (15 punktą).

68 Žr. 2015 m. spalio 7 d. Sprendimą *Accorinti ir kt.* / ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, 5 punktą). Sprendime *Mamatas* Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad „ribojimu, kuriuo kaltinama <...> buvo siekiama visuotinai naudingo tikslo“ (105 punktą).

69 Žr. R. Bismuth, *op. cit.*, visų pirma 126 išnašą (p. 510), kuris cituoja kai kuriuos autorius, pavadinusius šį įstatymą „valymo įstatymu“ („*mopping up law*“), ir S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma p. 420, kuris apibendrina A. Witte nuomonę (153 išnašoje): „He put forward that the Greek haircut – in contrast to other (domestic) mechanisms for debt restructuring – was imposed retroactively, tailor-made for one particular case and which lacked the sufficient safeguards for creditors“; taip pat S. Grund „Restructuring Government Debt Under Local Law: the Greek Case and Implications for Investor Protection“, *op. cit.*, visų pirma p. 254: „To implement a haircut, the Greek government modified the bulk of its local law debt by resorting to an unconventional, yet practical and politically expedient technique“; ir p. 256.

70 Šiuo klausimu žr. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Mamatas* (115 punkto pabaiga) ir R. Bismuth, *op. cit.*, paaiškinimus, visų pirma p. 510.

71 Dėl to, kodėl tarptautinėse kapitalo rinkose buvo laikomasi kitokios praktikos, žr. R. Bismuth, *op. cit.*, visų pirma p. 509, o dėl BVS indėlio reguliuojant mokumo krizes p. 506. Taip pat žr. D. Carreau, *op. cit.*, 101 ir paskesnius punktus.

72 R. Bismuth *op. cit.*, visų pirma p. 510.

73 Žr. R. Bismuth, *op. cit.*, visų pirma p. 511 ir 512, ir S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma p. 422.

74 S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma p. 422 ir 173 bei 175 išnašos.

24 ir 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis⁷⁵, dėl BVS mechanizmo privalomo taikymo pagal 2012 m. vasario 2 d. Briuselyje sudarytos Europos stabilumo mechanizmo (ESM) steigimo sutarties⁷⁶ 12 straipsnio 3 dalį BVS nuo 2013 m. sausio 1 d. įtraukiamos į visus ilgesnio nei vienu metų termino vertybinius popierius, susijusius su euro zonos valstybių narių valstybės skola⁷⁷. Nuo šiol šios sąlygos yra viena iš priemonių, leidžiančių užtikrinti euro zonos finansinį stabilumą ir padedančių siekti tikslo „užtikrinti valstybių patiriamų mokumo krizių valdymą“⁷⁸ ir nuraminti investuotojus.

74. Visos šios aplinkybės rodo, kad buvo siekiama visuotinai svarbaus tikslo, kuris susijęs ne tik su Graikija, bet su visa euro zona. Manau, tokiomis aplinkybėmis pripažinimas, kad ginčas negali būti vertinamas griežtai tik kaip kylantis iš sutarties⁷⁹, nepalengvina besiskolinančių valstybių galimybes pasitelkiant įstatymą „suteikti imunitetą“⁸⁰ sutartims dėl valstybės skolos, pakeičiant skolinimosi sąlygas, be kita ko, atgaline data.

75. Darau išvadą, kad pagrindinės bylos ginčas kilo iš valstybės valdžios akto, kuriuo išimtinėmis sąlygomis ir aplinkybėmis atgaline data buvo privalomai konvertuoti vertybiniai popieriai ir pakeistos pradinės skolinimosi sąlygos, kad Graikijos valstybė nebankrutuotų ir būtų užtikrintas euro zonos stabilumas.

76. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prejudicinius klausimus atsakyti taip, kad fizinio asmens, įsigijusio valstybės narės išleistų obligacijų, pareikštas ieškinys šiai valstybei narei, kuriuo jis siekia, kad būtų įvykdytos pradinės skolinimosi sąlygos arba atlyginta dėl jų nevykdymo patirta žala, nes šios obligacijos buvo išmainytos į mažesnės vertės obligacijas ir šis įpareigojimas šiam fiziniui asmeniui buvo nustatytas įstatymu, kurį nacionalinės teisės aktų leidėjas priėmė išimtinėmis aplinkybėmis ir kuriuo vienašališkai ir atgaline data buvo pakeistos obligacijoms taikomos sąlygos, įtraukiant į jas BVS, pagal kurias obligacijų turėtojų daugumai buvo leista įpareigoti obligacijų turėtojų mažumą sutikti su tokiais mainais, nepriskiriamas „civilinėms ar komercinėms byloms“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį.

77. Vis dėlto, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad nagrinėjamą ieškinį turi tiesiog „patikrinti teismas pagal privatinės teisės reglamentuojamus santykius“⁸¹ tarp valstybės obligacijos įgijėjo ir valstybės, atlikusios *acta jure gestionis*, reikėtų nustatyti, ar ginčas priskiriamas „bylai, kylančiai iš sutarties“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 7 straipsnio 1 punkto a papunktį.

B. Ar ginčas priskiriamas „byloms, kylančioms iš sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktį?

78. Pagrindęs savo argumentus ir patikslinęs, kodėl negali būti remiamasi Sprendimu *Kolassa*, pateiksiu savo nuomonę dėl pagrindinės bylos ginčo kvalifikavimo.

75 EUCO 10/11.

76 Kaip nurodyta 2012 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756) 96 punkte, šiuo mechanizmu „siekiama tenkinti ESM narių, t. y. valstybių narių, kurių valiuta yra euro, finansavimo poreikius, jeigu jos yra susidūrusios ar joms kilo pavojus susidurti su sunkiomis finansavimosi problemomis ir jei tai yra būtina siekiant išsaugoti euro zonos kaip visumos ir jos valstybių narių finansinį stabilumą“.

77 Žr. R. Bismuth, *op. cit.*, visų pirma p. 512.

78 Kaip nurodo R. Bismuth, *op. cit.*, visų pirma p. 508.

79 Plg. su 2005 m. gegužės 27 d. *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija) Civilinių bylų skyriaus nutarimu Nr. 11260/05, kurį cituoja R. O’Keefe, C.J. Tams ir A. Tzanakopoulos „The United Nations Convention on Jurisdictional Immunities of States and Their Property: A Commentary“, Oxford University Press, Oksfordas, 2013, 87 išnaša (p. 65), ir S. Grund „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma 142 išnaša (p. 418) ir 149 išnaša (p. 419).

80 Kaip nurodo S. Grund, „The legal consequences of sovereign insolvency – a review of creditor litigation in Germany following the Greek debt restructuring“, *op. cit.*, visų pirma p. 411 ir 418.

81 2002 m. spalio 1 d. Sprendimas *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 30 punktas).

1. Aiškinimo principų apžvalga

79. Pirmiausia priminsiu pagrindinius argumentus, kuriais grindžiamas bet koks sąvokos „bylos, kylančios iš sutarčių“ aiškinimas.

80. Kaip ir aiškinant Reglamento Nr. 1215/2012⁸² 1 straipsnį, reikėtų remtis Teisingumo Teismo pateikiamu aiškinimu, susijusiu su Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalimi, nes jis taikomas ir Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunkčiui, kuriuo minėta nuostata buvo pakeista⁸³.

81. Iš to darytina išvada, pirma, kad minėtas 7 straipsnis turi būti aiškinamas siaurai, nes juo pareiškėjui siūloma jurisdikcijos alternatyva, taigi ir teisė padaryti bendra tvarka taikomos atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) jurisdikcijos išimtį. Taigi pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją specialios jurisdikcijos taisyklės turi būti aiškinamos siaurai ir negalima jų aiškinti plačiau, nei minėtame reglamente aiškiai įtvirtinti atvejai⁸⁴.

82. Antra, galimus sprendimus reikėtų apibrėžti laikantis bendro tikslo, kuris įtvirtintas Reglamento Nr. 1215/2012 16 konstatuojamojoje dalyje. Šis tikslas yra palengvinti gerą teisingumo vykdymą, jeigu „tarp ginčo ir teismo, kuris turi jį išnagrinėti, yra glaudus ryšys“⁸⁵. Sutartyje numatytos prievolės įvykdymo vietos, kuri yra pagrindas pareikšti ieškinį, teismas paprastai turi geriausias galimybes priimti sprendimą pirmiausia dėl ginčo dalyko artumo ir lengvesnio įrodymų rinkimo⁸⁶. Taip pat galima atsižvelgti į sprendimo greito įvykdymo garantiją⁸⁷.

83. Trečia, ir vėl pagal suformuotą jurisprudenciją, susijusią su savarankiška sąvoka „bylos, kylančios iš sutarčių“⁸⁸, taigi ir su „nuorodos į vienos ar kitos valstybės vidaus teisę“ atmetimu⁸⁹, taikant Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktyje šioje srityje numatytą specialiosios jurisdikcijos taisyklę, reikia nustatyti teisinę prievolę, su kuria vienas asmuo laisva valia sutiko kito asmens atžvilgiu ir kuria yra grindžiamas ieškinys, nesvarbu tai, ar yra sudaryta sutartis⁹⁰, ar tai, kad sutartiai taikomos privalomosios normos⁹¹.

82 Žr. 2017 m. kovo 9 d. Sprendimą *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193, 31 punktas).

83 Žr. 2017 m. birželio 15 d. Sprendimą *Kareda* (C-249/16, EU:C:2017:472, 8 punktas), kurį galima papildyti, pažymint, kad, manau, kitokia formuluotė versijoje prancūzų kalba neturi poveikio išvadai dėl nuostatų lygiavertiškumo. Iš tiesų, kadangi pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalį jurisdikcija buvo suteikiama „atitinkamos prievolės vykdymo vietos teism[ams]“, Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktyje numatyta, kad ieškinys gali būti pareikštas „atitinkamos prievolės įvykdymo vietos teismuose“. Todėl tai neturi jokio poveikio bylos esmei.

84 Žr. 2016 m. liepos 14 d. Sprendimą *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2016:559, 18 punktas).

85 Ištrauka iš P. Jenard pranešimo dėl [Briuselio] konvencijos (OL C 59, 1979, p. 1, p. 22), cituojamo 2002 m. vasario 19 d. Sprendime *Besix* (C-256/00, EU:C:2002:99, 30 punktas).

86 Žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Besix* (C-256/00, EU:C:2002:99, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

87 Šiuo klausimu žr. M.-E. Ancel, P. Deumier, M. Laazouzi „Droit des contrats internationaux“, Sirey, Paryžius, 2016, p. 105.

88 Žr. 2017 m. birželio 15 d. Sprendimą *Kareda* (C-249/16, EU:C:2017:472, 27–29 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

89 Žr., be kita ko, 1983 m. kovo 22 d. Sprendimą *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, 9 punktas). Taip pat šiuo klausimu žr. Sprendimą *Kolassa* (37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), plg. su 2017 m. birželio 15 d. Sprendimu *Kareda* (C-249/16, EU:C:2017:472, 28 punktas).

90 Žr., be kita ko, Sprendimą *Kolassa* (39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

91 Žr. Sprendimą *Kolassa* (40 punktas), plg. su generalinio advokato M. Szpunar išvada toje byloje (*Kolassa*, C-375/13, EU:C:2014:2135, 10 išnaša).

84. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra patikslinęs, kad ieškinys dėl atsakomybės gali būti priskiriamas „byloms, kylančioms iš sutarčių“, „kai elgesys, dėl kurio pareikštas ieškinys, gali būti pripažintas sutartinių įsipareigojimų, kuriuos galima nustatyti atsižvelgiant į sutarties dalyką, neįvykdymu“ ir kai „tokia situacija *a priori* būtų konstatuota, jeigu, siekiant nustatyti elgesio, kuriuo ieškovas kaltina atsakovą, teisėtumą ar, priešingai, neteisėtumą, neišvengiamai reikia išaiškinti juos siejančią sutartį“⁹². Sąvoka „bylos dėl delikto“ taikoma tik tuo atveju, jeigu ieškinys nėra glaudžiai susijęs su sutartimi⁹³.

85. Kalbant apie tokį ieškinį kaip pagrindinėje byloje, kaip teigia Graikijos Respublika, pakanka pritaikyti Sprendime *Kolassa* suformuotą jurisprudenciją. Dėl toliau nurodytų priežasčių nepritariu šiai nuomonei.

2. Sprendimo „Kolassa“ taikymo sritis

86. Iš tiesų šiame sprendime, susijusiame su vertybinių popierių įsigijimu antrinėje rinkoje per kelis tarpininkus, kaip ir pagrindinės bylos aplinkybėmis, Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad ieškovas, nusipirkęs pareikštinę obligaciją iš trečiojo asmens, tačiau pats emitentas jo atžvilgiu laisvai prievolės neprisiėmė – o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – šiam emitentui pareikšdamas skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės negali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą⁹⁴.

87. Teisingumo Teismas konstatavo, kad iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikto glausto faktų apibendrinimo matyti, kad bankas emitentas nebuvo laisvai prisiėmęs teisinės pareigos ieškovui, kuris iš trečiojo asmens įsigijo pareikštinę obligaciją⁹⁵.

88. Manau, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija skiriasi nuo tame sprendime nagrinėtos situacijos dėl kelių priežasčių. Pirma, įsipareigojimai, kuriais rėmėsi investuotojas, buvo ikisutartinio pobūdžio. Investuotojas rėmėsi vertybinių popierių, kuriuos jis įsigijo pagal prospektą, emitento atsakomybe ir kitų šiam emitentui teisės aktuose nustatytų informavimo įpareigojimų pažeidimu, siekdamas įrodyti, kad jis nebūtų atlikęs šios investicijos, jeigu būtų buvęs geriau informuotas.

89. Antra, valstybės obligacijų išleidimui, kurį aprašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atitinkančiam įprastą finansinį tarpininkavimą, susijusį su valstybės skola, taikomos sąlygos, kurios iš esmės skiriasi nuo sąlygų, taikomų tokiems sertifikatams, į kuriuos investavo Harald Kolassa. Ginčijamus sertifikatus buvo išleidęs privatus bankas, jie buvo išleisti kaip pareikštinės obligacijos, kurių vertė turėjo būti nustatoma pagal indeksą, sudarytą iš portfelio, kurio valdymas buvo patikėtas tam tikrai bendrovei⁹⁶.

92 2014 m. kovo 13 d. Sprendimas *Brogssitter* (C-548/12, EU:C:2014:148, 24 ir 25 punktai).

93 Žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Kalfelis* (189/87, EU:C:1988:459, 18 punktas), 2013 m. spalio 17 d. Sprendimą *OTP Bank* (C-519/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:674, 26 punktas) ir Sprendimą *Kolassa* (44 punktas).

94 Žr. Sprendimo *Kolassa* 41 punktą.

95 Žr. Sprendimo *Kolassa* 40 punktą.

96 Žr. išsamius paaiškinimus, susijusius su šiam produktui taikoma specialia teisine sistema, grindžiamus tuo, ką konstatavo Teisingumo Teismas, A. Cotiga „I.A. Régulation européenne. C.J.U.E., 28 Janvier 2015, Harald Kolassa c. Barclays Bank PLC, Aff. C-375/13“, *Revue Internationale des Services Financiers*, Larcier, Briuselis, 2015, Nr. 2, p. 40–49, visų pirma p. 41, kuriuose patikslinta, kad „tai yra vertybiniais popieriais pakeisto kredito išvestinė priemonė“, t. y. „tam tikros formos išvestinis produktas, siejamas su kredito įvykiu, įtrauktu į perleidžiamąjį vertybinių popierių“.

90. Trečia, Teisingumo Teismas pripažino, kad ieškovas nebuvo šių obligacijų turėtojas⁹⁷, konstatavęs, kad jas iš patrunuojančiosios bendrovės užsisakė ir įsigijo bankas, su kuriuo ieškovas palaikė tiesioginius santykius, kad šios bendrovės vykdė užsakymą jo vardu ir kad šias obligacijas kaip rizikos draudimo fondas ieškovo vardu ir sąskaita saugojo tarpinis bankas⁹⁸.

91. Pagrindinėje byloje yra kitaip. Iš tiesų, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ieškovui priklauso vertybiniai popieriai, kuriuos jo vardu įsigijo bankas depozitaras, ir jis veikė kaip komitentasis.

92. Todėl kyla konkretaus šių ryšių kvalifikavimo klausimas. Atsižvelgiant į tai, kad sąvoka „bylos, kylančios iš sutarčių“ yra savarankiška⁹⁹, šiuo klausimu sprendimą turi priimti Teisingumo Teismas.

3. Konkretus kvalifikavimas valstybės vertybinių popierių išleidimo srityje

93. Valstybės vertybinių popierių išleidimo srityje šis kvalifikavimo klausimas yra naujas ir sudėtingas dėl savo dvejopo dalyko, t. y. ypatingo valstybės obligacijos pobūdžio ir su ja susijusių teisių perdavimo arba su ja susijusios skolos perleidimo.

94. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad „vertybinių popierių suteikiamos teisės dabar daugiausia turimos, perduodamos arba įkeičiamos užregistruojant vertybinių popierių sąskaitose“¹⁰⁰.

95. Nors vieni autoriai teigia, kad emitento ir investuotojo antrinėje rinkoje nesieja jokie sutartiniai santykiai, kiti mano, kad šis požiūris gali turėti tam tikrų niuansų¹⁰¹. Kaip ir pastarieji autoriai, manau, kad nors šioje srityje galima pripažinti, kad tiesioginių sutartinių santykių nebėlieka, kadangi nebėra emitento ir jo turėtojo pasirašyto vertybinio popieriaus¹⁰², „negalima bendrai teigti, kad teisiniai santykiai tarp finansinio vertybinio popieriaus emitento ir šias priemones įsigyjantio investuotojo (nesvarbu, ar jie būtų įsigijami antrinėje rinkoje) nėra sutartinio pobūdžio. Toks klausimas turi būti analizuojamas tik atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį pagal tikslų finansinių priemonių, juos reglamentuojančių dokumentų ir iš jų kylančių emitento ir investuotojo teisių bei pareigų pobūdį“¹⁰³.

96. Man atrodo, kad skatinimą vadovautis šiuo požiūriu galima išskaityti iš Sprendimo *Kolassa* 41 punkto, kuriame neatmetama, kad ginčas gali būti priskiriamas bylai, kylančiai iš sutarties.

97. Todėl manau, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašytos sąlygos, kuriomis valstybė siūlė pasirašyti obligacijas, negali būti laikomos „sutarčių grandine“, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją¹⁰⁴.

97 Žr. Sprendimo *Kolassa* 26 punktą.

98 Žr. Sprendimo *Kolassa* 15 punktą.

99 Taigi siūlau Teisingumo Teismui nukrypti nuo to, ką jis neseniai konstatavo 2016 m. balandžio 20 d. Sprendime *Profit Investment SIM* (C-366/13, EU:C:2016:282, 56 punktas), konkrečiomis šios bylos aplinkybėmis dėl šios išvados 83 punkte (ir jame cituotos jurisprudencijos) nurodyto principo ir galimo skirtumo tarp, pirma, jurisdikciją lemiančio kvalifikavimo ir, antra, teisės pareikšti ieškinį, grindžiamos nacionaline teise.

100 A. Cotiga, *op. cit.*, visų pirma p. 42, antra pastraipa ir 9 išnaša, kurioje nurodyta 2006 m. liepos 5 d. aiškinamas pranešimas dėl Hagos konvencijos dėl teisės, taikytinos tam tikroms teisėms į tarpininko laikomus vertybinius popierius.

101 A. Cotiga, *op. cit.*, visų pirma 27 išnaša (p. 44) ir M. Fyon „Regards croisés sur l'arrêt Kolassa et sur diverses questions liées aux actions en responsabilité à l'encontre des émetteurs d'instruments financiers“, *Revue pratique des sociétés – Tijdschrift voor Rechtspersoon en Vennootschap*, De Gruyter, Berlynas, 2016, Nr. 4, p. 405–429, visų pirma 15 punktas, kuriame pažymėta, kad „vis dėlto M. Lehman teisingai pažymi, kad ši išvada [dėl sutartinių santykių nebuvimo] yra labiau susijusi su [šių] santykių teisiniu kvalifikavimu <...> nei su kaltinimų (kurie dažnai yra deliktinio pobūdžio), kuriais remiasi [privatus asmuo].“

102 Dėl vertybinių popierių turėjimo būdų įvairovės žr. A. Cotiga, *op. cit.*, visų pirma p. 42.

103 Remiuosi M. Fyon, *op. cit.*, visų pirma 34 punktu, kuriam pritariu. Tuo pačiu klausimu žr. A. Azi „La solidarité financière dans la zone euro“, *Revue Droit administratif*, LexisNexis, Paryžius, Nr. 8–9, 2012, p. 9–18, visų pirma 5 ir 6 punktai.

104 Žr. 1992 m. birželio 17 d. Sprendimą *Handte* (C-26/91, EU:C:1992:268).

98. Iš tiesų, kaip matyti iš bylos medžiagos, visų pirma iš *subscription agreement* (pasirašymo sutarties), Graikijos valstybė sudarė sutartį su *managers* arba pirminės rinkos sistemos dalyviais, kurie, kaip pirmieji vertybinių popierių turėtojai, gali juos realizuoti antrinėje rinkoje. Kitaip tariant, jie gali būti laikomi atliekančiais platintojų, platinančių obligacijas antrinėje rinkoje, kurioje sudaromi su šiomis obligacijomis susiję sandoriai, vaidmenį.

99. Be to, Graikijos valstybė, kaip bet kuri vertybinius popierius išleidžianti valstybė, parengė dokumentą (*offering circular* (emisijos prospektas), kuriame išdėstytos pagrindinės skolinimosi sąlygos ir kuris teisiškai laikomas su jos kreditoriais sudaryta sutartimi¹⁰⁵. Taigi, esant tokiems teisiniams santykiams, valstybė įsipareigoja mokėti dividendus ir suėjus terminui grąžinti įsiskolinimą kiekvienam vertybinių popierių turėtojui, žinoma, ne tiesiogiai, o per tarpininkus, įsigijusius šiuos vertybinius popierius šio turėtojo vardu. Esant tokiems santykiams taip pat galima teigti, kad „perduodant vertybinių popierių jo turėtojui perleidžiamos su šiuo vertybiniu popieriumi siejamos teisės: juos pasirašęs asmuo *ab initio* įsipareigoja kiekvieno vertybinių popierių turėtojo atžvilgiu, o vertybinių popierių turėtojas įgyja teisę emitento atžvilgiu“¹⁰⁶. 2015 m. spalio 7 d. Sprendimo *Accorinti ir kt. / ECB*¹⁰⁷ 91 punkte pateikta analizė tai patvirtina. Jame patikslinta, kad „pagal taikomą privatinę teisę nusipirkę valstybės skolos priemonių minėti centriniai bankai, kaip ir privatūs investuotojai, įgijo tokias priemones išleidusios valstybės skolininkės kreditorių statusą“¹⁰⁸.

100. Remiantis tuo, kad valstybė, kaip teisės aktų leidėja, imasi veiksmų siekdama pakeisti valstybės kontrahentės skolinimosi sąlygas, galima pateikti du papildomus argumentus. Pirma, nagrinėjamu įstatymu buvo siekiama padaryti tiesioginį ir nedelsiamą poveikį privatiems instituciniams investuotojams arba fiziniams asmenims priklausantiems vertybiniams popieriams, neatsižvelgiant į finansų įstaigų tarpininkavimą.

101. Antra, ši teisėkūros iniciatyva atskleidžia, kad valstybei buvo puikiai žinoma jos, kaip valstybės kontrahentės, įsipareigojimų apimtis¹⁰⁹ vertybinių popierių turėtojų atžvilgiu¹¹⁰, nes ji pakeitė šių įsipareigojimų turinį dar prieš netekdama galimybės įvykdyti savo įsipareigojimus, taigi prieš gaudama jai tiesiogiai skirtus reikalavimus grąžinti skolą.

102. Iš visų šių aplinkybių darau išvadą, kad ieškinys, kuriame valstybėje narėje išleistų obligacijų turėtojas ketina prieš šią valstybę remtis iš šių vertybinių popierių kylančiomis teisėmis, be kita ko, po to, kai ši valstybė vienašališkai ir atgaline data pakeičia skolinimosi sąlygas, patenka į sąvoką „bylos, kylančios iš sutarčių“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktį.

103. Todėl reikia patikslinti atsakymo, kuris gali būti pateiktas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, aspektus, siekiant nustatyti šios prievolės įvykdymo vietą.

105 Šiuo klausimu žr. H. De Vauplane, *op. cit.*, visų pirma p. 775.

106 B. Haftel „Circulation internationale des titres financiers, action en responsabilité et compétence juridictionnelle: questions de qualification“, *Revue des contrats*, Lextenso éditions, Issy-les-Moulineaux, 2015, Nr. 3, p. 547–551, visų pirma p. 548, ir tuo pačiu klausimu M. Fyon, *op. cit.*, visų pirma 36 punktas.

107 T-79/13, EU:T:2015:756. Pažymėtina, kad šis sprendimas taip pat cituojamas Sprendime *Mamatas* (54 punktas).

108 Taip pat galima pažymėti, jog man atrodo, kad Įstatymo Nr. 2198/1994 6 ir 8 straipsniai patvirtina šią bendrą analizę.

109 Tai leidžia atskirti pagrindinę bylą nuo bylos, kurioje buvo priimtas 1992 m. birželio 17 d. Sprendimas *Handte* (C-26/91, EU:C:1992:268).

110 Tai leidžia atskirti pagrindinę bylą nuo bylos, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Kolassa*.

C. Dėl prievolės įvykdymo vietos nustatymo

104. Reikia nustatyti, ar tokiu atveju kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje „atitinkamos prievolės įvykdymo vieta“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktį, lemia skolinimosi sąlygos, susijusios su atitinkamomis obligacijomis, gal ši vieta gali pasikeisti dėl su šiomis obligacijomis susijusių skolinių reikalavimų perleidimo, o gal tai gali būti ta vieta, kurioje kreditorius gauna palūkanas.

105. Pagal suformuotą jurisprudenciją¹¹¹, jeigu šalys nėra nustačiusios ginčijamos prievolės įvykdymo vietos, ji turi būti nustatoma pagal teisę, taikytiną šiai prievolei pagal teismo, kuriame iškelta byla, vietos kolizines normas.

106. Kaip jau minėjau, obligacijų išleidimą, kuriam taikoma Graikijos teisė, apibrėžia *offering circular* (emisijos prospekto) nuostatos. Šiame dokumente Graikijos centrinis bankas pagal Įstatymo Nr. 2198/1994, taikytino valstybės skolų srityje, 8 straipsnio 6 dalį paskiriamas „*paying agent*“, pasirinkta taikytina teisė yra Graikijos teisė, o „*bond holders*“ yra „*relevant participants of the Bank of Greece Book entry system*“. Iš to darau išvadą, kad pagal šį Įstatymą Nr. 2198/1994 prievolės įvykdymo vieta, dividendų mokėjimo ir kapitalo grąžinimo vieta yra Graikijoje. Be to, Graikijos teisės reglamentuojamų vertybinių popierių konvertavimo operacija pagal Įstatymą Nr. 4050/2012 taip pat įrodo, kad tai yra sprendimų dėl investicijų tvarkos ir jų vykdymo priėmimo vieta.

107. Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgdamas į savo analizę, susijusią su vertybinio popieriaus perdavimo jo turėtojui kvalifikavimu, perleidžiant su šiuo vertybiniu popieriumi siejamas teises, t. y. perleidžiant skolinį reikalavimą, manau, kad ankstesni perleidimai negali pakeisti prievolės įvykdymo vietos, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktį, nustatymo¹¹².

108. Šis aiškinimas atitinka nuspėjamumo ir teisinio saugumo reikalavimą, kylantį iš Reglamento Nr. 1215/2012 15 konstatuojamosios dalies¹¹³, nes juo atmetama galimybė paduoti atsakovą į valstybės narės teismą, ko jis negalėtų pagrįstai numatyti, jei prievolės įvykdymo vietos nustatymas priklausytų nuo vertybinio popieriaus deponavimo vietos pasirinkimo, ir prisidedama prie šio reglamento 16 konstatuojamojoje dalyje numatyto gero teisingumo vykdymo.

109. Šie tikslai taip pat negalėtų būti pasiekti, jeigu prievolės įvykdymo vieta turėtų būti nustatoma pagal valstybės obligacijos turėtojui mokėtinų palūkanų mokėjimo vietą¹¹⁴.

110. Todėl siūlau Teisingumo Teismui konstatuoti, kad Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės prievolės įvykdymo vieta nustatoma pagal skolinimosi sąlygas obligacijos išleidimo metu, neatsižvelgiant į vėlesnius šios obligacijos perleidimus arba į tai, kad skolinimosi sąlygos, susijusios su palūkanų mokėjimu ar kapitalo grąžinimu, faktiškai įvykdomos kitoje vietoje.

111 Žr., be kita ko, 1976 m. spalio 6 d. Sprendimą *Industrie Tessili Italiana Como* (12/76, EU:C:1976:133).

112 Pagal analogiją, kalbant apie ginčus dėl reikalavimų, priskiriamų „byloms dėl deliktų ar kvazideliktų“, žr. 2015 m. gegužės 21 d. Sprendimą *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 35 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

113 Žr., be kita ko, 2018 m. sausio 31 d. Sprendimą *Hofsoe* (C-106/17, EU:C:2018:50, 45 punktą).

114 Pagal analogiją žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimą *ÖFAB* (C-147/12, EU:C:2013:490, 41 punktą).

V. Išvada

111. Atsižvelgdamas į pateiktus samprotavimus, siūlau Teisingumo Teismui į *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

Pirmiausia:

- fizinio asmens, įsigijusio valstybės narės išleistų obligacijų, pareikštas ieškinys šiai valstybei narei, kuriuo jis siekia, kad būtų įvykdytos pradinės skolinimosi sąlygos arba atlyginta dėl jų nevykdymo patirta žala, nes šios obligacijos buvo išmainytos į mažesnės vertės obligacijas ir šis įpareigojimas šiam fiziniam asmeniui buvo nustatytas įstatymu, kurį nacionalinės teisės aktų leidėjas priėmė išimtinėmis aplinkybėmis ir kuriuo vienašališkai ir atgaline data buvo pakeistos obligacijoms taikomos sąlygos įtraukiant bendrų veiksmų sąlygą, pagal kurią obligacijų turėtojų daugumai buvo leista įpareigoti obligacijų turėtojų mažumą sutikti su tokiais mainais, nepriskiriamas „civilinėms ar komercinėms byloms“, kaip tai suprantama pagal 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 1 straipsnio 1 dalį.

Subsidiariai, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad ginčas priskiriamas „byloms, kylančioms iš sutarčių“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį:

- ieškinys, kuriuo valstybėje narėje išleistų obligacijų turėtojas ketina prieš šią valstybę remtis iš šių vertybinių popierių kylančiomis teisėmis, be kita ko, po to, kai ši valstybė vienašališkai ir atgaline data pakeičia skolinimosi sąlygas, patenka į sąvoką „bylos, kylančios iš sutarčių“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktį,
- Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės prievolės įvykdymo vieta nustatoma pagal skolinimosi sąlygas obligacijos išleidimo metu, neatsižvelgiant į vėlesnius šios obligacijos perleidimus arba į tai, kad skolinimosi sąlygos, susijusios su palūkanų mokėjimu ar kapitalo grąžinimu, faktiškai įvykdomos kitoje vietoje.